

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XIV. Eadem Romana Casalis veteris. A cujus persona initiandæ sint, ac regulandæ generationes ad quas concessio facta est; Et in discrepantia capitula, & instrumentum, quid potius attendi debeat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

Actis fundamentis, dictisque distinctionibus, & autoritatibus, quæ in stricta juris censura videntur, unde propterea aliqui ex hujus partis defensoribus mordicus insisterent super defensionis prosecutione, attamen mihi ad veritatem reflectenti difficultatem non levem inferebat communis usus loquendi spectato nostro materno Italico idiomate, in quo concepta erant Capitula potius attendenda, quam instrumentum, ex iis quæ habentur in alia disputatione habita in hac eadem causa *discursus seq.* Ista enim eloquutione atenta non intrant sophistica distinctiones, ac subtilitates juristarum super cortice verborum ac super eo, an adesset dictio *à vel ab*, seu alia distinctiones, *de, vel, ex,* & similes quæ apud allegatos considerari solent, ac etiam advertitur in decisione, Ista siquidem videntur pro meo sensu species judicium, seu pabula grammaticorum, quoniam cum quæstio sit voluntatis, istius substantia semper ac primariè attendenda est, ex communi usu loquendi ultimè regulanda ex deductis per *Rot. dec. 125. n. 4. & 5. par. 10. rec.* ubi allegantur *Ancharan. Felin. Mantica & ceteri*, & præsertim magistralis doctrina *Bar. in l. omnes populi n. 58 ff. de iust. & iur.* quod usus loquendi omni regulæ omnique constitutioni derogat & prævalet.

Neglexit autem Rota, & merito, assumere inspectionem super natura contractus, & an ageretur de emphyteusi vel locatione, quoniam si damus voluntatem restringendi concessionem ad solas generationes masculinas per veritatem, ut communis usus loquendi Italico idiomate probabilis importare dicitur, nil refert esse unum vel alterum contractum, quoniam non implicat esse locationem ita cum ista vel alia lege aliàs de jure sub isto contractu non cadente qualificatam, ut apud *Seraphin. decif. 368. Oriob. decif. 42. & in aliis*, Ideoq; mihi pro succumbente scribenti, reflectendo ad veritatem placuit resolutio, quævis ejus rationes non omninò satisfacerent, dum vera ratio pro meo judicio consistere videbatur in dicta substantia veritatis potius, quam in distinctionibus ac formulis verborum instrumenti.

- 3 An sub generatione masculina veniant masculi ex femina.
- 4 Dicitio à, vel ab, an sit inclusivè vel exclusivè.
- 5 Capitulis potius quam instrumento deferendum est.
- 6 In prohibitis conventio à beneplacito Apostolico est regulanda.

DISC. XIV.

SOPITA per concordiam controversia de qua in præcedenti, fratres de Robertis descendentes per masculum à Victoria filia Jo. Baptistæ stipulatoris curarunt ad causam se admitti, prætendentes investituram eis convenire, Assumptaque disputatione coram eodem *Albergato sub die 4. Junii 1655.* pro non comprehensione ad favorem Monasterii prodiit resolutio confirmata 11. Decembris 1658. coram eodem, unde propterea actores acquieverunt.

Fundamentum actorum erat, quod cum in instrumento diceretur concessionem fieri Jo. Baptistæ pro filiis suis ad eorum tertiam generationem masculinam, opus non erat, quod filii ipsius Jo. Baptistæ tanquam demonstrati pro generantibus magis quam generatis essent masculi, sed sufficiebat quod dictam qualitatem haberent illi qui futuri essent de tertia generatione passiva, dum stante verbo *eorum*, dictis filiis dejecto, resultabat quod ipsi stabant exclusivè, quia nemo generat se ipsum, neque potest quis dici de ejus generatione ac sui ipsius filius juxta distinctionem de qua in *Affien. emphyteusis coram Merlino inter suas decif. 420. & 454. & in eadem coram Macchiavello decif. 355. par. 11. recen.* & habetur actum in *Bonon. seu Nonantulana devolutionis bonorum hoc rit. disc. sequenti.*

Ideoque cum Octavius filius Victorie esset masculus, & ipsi pariter masculi ex masculino procreati, de plano inferebant dictum verbum, *generatione masculina* in eis verificari, cum dupliciter lineæ seu generationis masculinæ scilicet & femininæ, quatum una incipit à filiis, altera à filiabus, ita procedat in viro ac in muliere, atque ubi non constat ad familiam seu agnationem habitum fuisse respectum, sed contemplatum esse solum sexum, sufficit istum verificati in personis vocatis, non curato, an proveniant à masculino vel à femina juxta communem & receptam traditionem, de qua ferè omnes cumulando *Bellon. jun. conf. 72. & 73. Larrea dec. Granaten. 36. & 54. Rota decif. 6. par. prima diversim. Bonon. successions coram Bichio decif. 402. par. 9. & dec. 84. par. 10. rec. Bonon. fideicommissi de Barberis coram Corrado & Bichio dec. 95. & 218. par. 11. rec. & de quibus & aliis frequenter in sua materia sub rit. de fideicommissis.*

Idemque delumi dicebant ex verbis capitulorum instrumento non advertantium, sed solum ab isto interpretationem seu meliorem declarationem recipientium, quia cum in Capitulis diceretur *à terza generatione da cominciare da tutti li suoi figli*, dictio *à, vel ab*, filiis adjecta juxta grammaticales regulas importabat exclusionem personarum, à quibus initandam erat, ideoque cum generationes inciperent à filiis filiorum, verificabatur ut supra terminus generationis masculinæ in eodem stricto sensu, in quo Rota illud acceperat in eadem causa contra Dianam Horatii filiam, ut in *discursu præcedenti.*

Contrarium verò ut supra fuit resolutum, quia cum actiones essent descendentes à Victoria femina, dici non

E ADEM ROMANA
CASALIS VETERIS.
PRO
MONASTERIO S. PETRI
AD VINCULA.
CUM
ROBERTIS.

Causa decisa per Rotam pro Monasterio.

Acujus persona initiandæ sint ac regulandæ generationes ad quas concessio facta est? Et in discrepantia inter Capitula, & instrumentum, quid potius attendi debeat.

SUMMARYM

- 1 Causa controversa.
- 2 De modo computandi generationes; Gard. de Luca de Emphyteusi Pars II.]

3 non poterant de generatione masculina Joannis Baptistæ stipulatoris, juxta theoreticam *Castrons. in l. maritus nu. 5. Cod. de procur. & aliorum*, quos latè deducunt *Caldas. de jur. emphyt. lib. 2. quaest. 24. nu. 86. cum seqq. & ceteri cumlati in decisionibus deluper editis, & disc. præcedenti.*

Nil refragante, quod ipsi essent masculi, quia infecta primitiva, inficitur etiam derivativa, neque potest esse majoris virtutis vel operationis causatum, quam ejus causa producat. *ex Castrons. in d. l. maritus & conf. 190. num. 4. volum. 2. cum aliis*, qui plene in eisdem decisionibus cumulantur, ubi respondendo ad dictionem, *à*, in regulis grammaticalibus stare solitam exclusivè, dicitur in terminis legalibus ab istis grammaticalibus recedi, quoties, subiecta materia, seu verisimilis mens contrahentium suadet stare debere potius inclusivè quam exclusivè, ut declarant *Archidiaconus in cap. Statutum num. 12. de præbend. in 6. O. lrad. conf. 49. numer. 1. Tiraguell. de retract. l. gn. §. 1. Gloss. 11. num. 33. Rota decif. 705. num. 3. par. 4. divers. & ceteri in eisdem decisionibus adducti, præsertim in prima.*

Et in specialibus terminis concessionis emphyteuticæ factæ ad tertiam generationem ab aliquo inchoandam, quod illa persona stet inclusivè, & constituat primum gradum, habetur *apud Buratt. decif. 602. numer. 9. & in Forosempronien. seu Eugubina emphyteuticis 26. Junii 1636. coram Coccino decif. 357. par. 11. rec.*

Utrumque autem in præfenti concurrere, Ego & ceteri pro Monasterio scribentes dicebamus, naturam scilicet contractus fieri soliti ad tres generationes, comprehensa etiam regulariter generatione activa stipulatoris, si vè ad summum, ista exclusa, ita ut esset pro filiis, nepotibus, & pronepotibus, ultra quos in jure non repetitur, etiam attenda magis benigna opinione pro concessionariis, ut emphyteutis ad tertiam generationem extendatur, non computata persona stipulatoris, nam ita ad abnepotes extenderetur, undè concessio non esset ad tertiam, sed ad quartam vel quintam, ex qua etiam ratione resultat verisimilis intentio à communi solito regulanda, Undè propterea clarus dictionum verborum intellectus erat, ita explicatum fuisse, ad removendam eam quaestionem, de qua *apud Merlin. dicta decif. 420. & 454. & dicta decif. 355. par. 11. rec. & alios, de quibus in dicta Bonon. seu Nonantulana discursu sequi.* An scilicet facta simpliciter concessione ad tertiam generationem, computanda esset persona generantis, ut ita pro istius exclusione, qualis erat Joannes Baptistæ stipulator, explicare voluerint.

Eademque responsione dicebatur, & in decisione admittitur, tolli argumentum deductum ex verbo, *eorum*, contento in instrumento super Capitulis stipulato, quia licet dictum verbum regulariter operetur effectum exclusivum personæ, cui adjectum est, nihilominus, vel ob dinumerationem personarum, vel ob alias conjecturas seu circumstantias diversam voluntatem ostendentes, ab ista utpotè simplici præsumptione, seu conjectura de facili receditur, ut in specie habetur *dicta decif. 420. Merlin. in fin. in alleg. Forosempronien. seu Eugubina bonorum coram Coccino, & dicta Bononien. seu Nonantulana disc. præced.*

Et nihilominus ubi verba instrumenti divetsum haberent intellectum, quam resultantem à Capitulis, istis potius quam illi statui debet, ut per *Merlin. decif. 608. nu. 17. Penia decif. 1237. num. 19. cum seqq. Adden. ad Gregor. dec. 168. nu. 8. & alios in decisionibus plene congestos, ac videtur principium receptum, ut in specie habetur ex professo actum in Bononien. fidei-*

commissi de Pepulis sub rit. de fideicommissis, & in decisionibus in ea causa editis, quoties aliunde saltè ad minuciativè non constat de animo novandi, ac aliquid per subsequens instrumentum addendi vel minuendi ex iis quæ in præcedentibus Capitulis convenita erant, quoniam Capitula dicuntur verba partium, & continent substantiam voluntatis contrahentium, instrumenta verò continent verba notariorum, qui ut plurimum transcribentes instrumentorum minutas ab eorum formulariis, ipsimet ignorant quid scribant; Et clarius in præfenti, dum in eodem instrumento partes expressè declarantur illud fieri ad Capitulorum observantiam, executionem, & majorem firmitatem, nil penitus immutando vel alterando.

Omnemque difficultatem removebant beneplacitum Apostolicum deluper expeditum, ac sententia executoris, quia ex utroque verbis liquidò apparere constabat hanc fuisse partium voluntatem, ut scilicet non computata persona ipsius Jo. Baptistæ stipulatoris, tres generationes ab ejus filiis inclusivè computari deberent; Cum enim beneplacitum sit illud, quod in his concessionibus aliàs invalidis animat & informat actum, hinc proinde illud est attendendum, etiam si à verbis instrumenti vel conventionis deviet, ut bene *Seraphin. decif. 868. confirmata 7. Maii 1590. coram G. Gipsio Altograd. conf. 22. n. 8. lib. 1. idè que reflectendo etiam ad solam veritatem, resolutiones justæ, ac benè fundatæ vix fuerunt.*

Et quidem initio hujus causæ Ego qui in alia scripturam pro Principissa Diana contra Monasterium, de qua *disc. præced.* dicebam longè in jure, & apud DD. probabilius esse, ut sub vocabulo generationis masculinæ veniat neptis ex filio, utpotè posita intrà lineam seu generationem masculinam primi stipitis, quam filia primi acquirentis ejusque descendentes, qui reputandi sunt de linea & generatione femina ejusdem stipitis, ut *dicto disc. præcedenti*, deductum fuit, undè vel prima resolutio revocanda erat, vel ista præfensio omnino improbabilis remanebat.

BONONIEN.

SEU

NONANTULANA

BONORUM

PRO

MARCHIONISSA VICTORIA
DE PEPULIS,

CUM

ABBATIA NONANTULANA.

Causa decisus per Rotam pro Abbacia.

An & quando in concessione ad tertiam generationem, includatur generatio activa ipsius acquirentis, ita ut restringatur ad filios & nepotes, vel potius illa non inclusa, comprehendantur pronepotes.

SUM-